

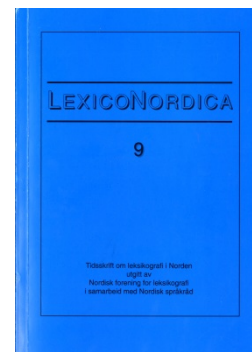
LexicoNordica

Forfatter: Mariann Skog-Södersved [Alles im Griff. Homma hanskassa]

Anmeldt værk: Jarmo Korhonen: *Alles im Griff. Homma hanskassa. Saksu-suomi-idiomisanakirja. Idiomwörterbuch Deutsch-Finnisch*. Helsinki: WSOY 2001.

Kilde: LexicoNordica 9, 2002, s. 285-294

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Mariann Skog-Södersved

Alles im Griff

Homma hanskassa

Jarmo Korhonen: *Alles im Griff. Homma hanskassa. Saksa-suomi-idiomisanakirja. Idiomwörterbuch Deutsch-Finnisch*. Helsinki: WSOY 2001.

1. Bakgrund

Sedan drygt 20 år tillbaka har det inom germanistiken rått en nästan febril aktivitet på fraseologins område. Det verkliga startskottet för forskningen gick för tyskans del redan på 1970-talet genom en rysk översikt över den tyska fraseologin (Cernyseva 1970). Ett märkesår för denna disciplin inom germanistiken måste 1982 anses vara, då första upplagan av Wolfgang Fleischers *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache* utkom i DDR och Harald Burger och hans medarbetare i Zürich utgav *Handbuch der Phraseologie*. Germanisterna i Finland började snabbt komma med viktiga bidrag inom fraseologiforskningen, speciellt inom den kontrastiva forskningen. Grunden för denna positiva utveckling lades i mitten av 1980-talet, då Finlands Akademi beviljade ett tyskt-finskt fraseologiprojekt under ledning av professor Jarmo Korhonen vid Uleåborgs universitet betydande anslag. Målet för projektet var att först ge en teoretisk beskrivning av tyska idiom och deras finska motsvarigheter och sedan tillämpa de uppnådda resultaten i praktiken, bl.a. inom lexikografin (förordet s. 7). Projektet har resulterat i en mängd vetenskapliga artiklar och flera böcker samt den första tysk-finska fraseologiska specialordboken. Medan de många artiklarna och de andra böckerna närmast vänder sig till läsare med specialkunskaper, ofta fackkollegor och studerande, riktar sig ordboken *Alles im Griff*¹ till den breda (finskspråkiga) allmänheten (s. 7).

2. Förtexten

---

¹ I fortsättningen använder jag denna titel för ordboken.

Som brukligt är inleds idiomordboken *Alles im Griff* med ett förord, i det här fallet först på finska (s. 7–10) och sedan på tyska (s. 10–14). Därefter följer en litteraturförteckning (s. 15–22) och sedan de egentliga anvisningarna för användarna av ordboken (s. 23–56) samt en lista med de förkortningar och tecken som förekommer (s. 57–62). Med tanke på att ordboken sammanlagt omfattar 683 sidor är det en inte helt obetydlig del av sidantalet, nästan tio procent, som anslagits för dessa informationer. Eftersom ordboken är tvåspråkig och en del av den finska texten i de inledande avsnitten återfinns antingen i sin helhet eller i sammandrag i tysk språkdräkt, förklarar detta till en del den långa inledningen. En annan faktor som antagligen satt sina spår är, att det handlar om en specialordbok, vilket t.ex. kan leda till en mer omfattande motivering av principerna för urvalet av uppslagsord samt uppbyggnaden av ordboksartiklarna. En närmare granskning av informationen i de inledande kapitlen ger svar på frågan om längden är motiverad.

Förordet till ordboken är föredömligt klart strukturerat och innehåller en hel del viktig information² till läsaren. Efter avsnitten med de upplysningar jag redan berörde ovan samt en kort beskrivning av det rent praktiska arbetet med ordboken definieras dess målgrupp. Författaren vänder sig i första hand till finskspråkiga ordboksanvändare som studerande, lärare, forskare och översättare av tyska texter. Att en målgrupp nämns som den primära antyder att även andra användare kommer i fråga, t.ex. personer som besitter kunskaper i tyska och finska och som är intresserade av idiom. Genast efter definitionen av målgruppen följer ett viktigt påpekande, nämligen att det är fråga om en passiv ordbok, i vilken dock en del egenskaper hos aktiva ordböcker beaktats, den innehåller t.ex. vissa informationer om den syntaktiska användningen av de tyska idiomerna. Målet har varit att tillmötesgå några av de önskemål som i facklitteraturen framförts till författare av idiomordböcker (s. 8).

För att få fullt utbyte av *Alles im Griff* bör ordboksanvändaren veta, vad som avses med *idiom* och hur urvalet av idiomerna i specialordboken skett. *Idiom* definieras som ”en fast förbindelse av två eller flera ord, vars betydelse inte helt kan härledas ur betydelsen hos de enskilda orden” (s. 8). Denna definition av hel- och halvidiomatiska fraseologismer (*idiom*) är allmänt accepterad inom fraseologiforskningen och lämpar sig väl som definition i en fraseologisk ordbok. Vid urvalet av idiom för ordboken har huvudvikten i första hand legat på de mest frekventa i dagens tyska med neutralt eller vardagligt stilvärde.

---

² Eventuella direkta citat ur ordboken är översatta av mig.

Regionala och dialektala uttryck har helt uteslutits, medan en viss mängd högtidliga, ålderdomliga och starkt vardagliga uttryck finns med (s. 8).

Att bedöma vad som kan anses vara de mest frekventa idiomerna i dagens tyska med neutralt eller vardagligt stilvärde är en långt ifrån lätt uppgift, vilken beroende på bedömaren kan ge olika resultat. Korhonen eftersträvar objektivitet, speciellt i fråga om de finska motsvarigheterna till de tyska idiomerna, och tyr sig i stor utsträckning till de nyaste och/eller mångsidigaste enspråkiga ordböckerna som han kompletterar framförallt med uppgifter från allmänspråkliga tysk-finska och tysk-svenska ordböcker (s. 8). Litteraturförteckningen innehåller en imponerande samling av primär- och sekundärlitteratur (s. 15–22), vilket är ett synligt bevis på den oerhörda arbetsinsats som döljer sig bakom sammanställningen av *Alles im Griff*. Å ena sidan har ordboksförfattaren själv i ett antal föredrag på olika vetenskapliga konferenser de senaste åren kritiskt granskat speciellt de tvåspråkiga ordböckerna, vilket naturligtvis skruvat upp förväntningarna på hans egen produkt. Å andra sidan både har och måste en författare ta sig rätten att göra egna bedömningar. Det gäller i föreliggande ordbok både idiomens frekvens, ifall man inte vill ge sig in på mycket omfattande frekvensundersökningar, och stilvärde, eftersom just uppgifterna om idiomens stilvärde kan skifta betänkligt från ordbok till ordbok (se t.ex. Skog-Södersved 1993:222f.). Korhonen äger säkert en god förmåga att göra sådana bedömningar, eftersom han i inledningsskedet av sitt fraseologiprojekt lät sammanställa en stor korpus med belägg ur bl.a. tidningstexter.

Förutom den egentliga ordboksdelen med de tysk-finska idiomerna består *Alles im Griff* av ett tyskt-finskt register, som innehåller alla finska idiom som införts som ekvivalenter till de tyska. Detta betyder att om en finsk idiomatisk motsvarighet saknas till ett tyskt idiom, har detta idiom inte beaktats i registret (s. 9).

Efter det informativa förordet och litteraturförteckningen följer de egentliga anvisningarna för användningen av ordboken på finska (s. 23–46) följda av en kortare tysk version (s. 47–56). Det är nu det knepiga börjar, för dessa sidor kräver en hel del av ordboksanvändaren, trots att de är föredömligt systematiskt uppställda.

De finska anvisningarna (*Käyttäjälle*) är indelade i två huvudkapitel. Först behandlas ordboksdelen utförligt (1. *Saksa-suomi-sanakirja*, s. 23–42) sedan följer ett kort kapitel om registret (2. *Suomi-saksa-rekisteri*, s. 42–46). Kapitlet om själva ordboksdelen är dessutom indelat i sju underkapitel, av vilka det första behandlar uppslagsorden/uttrycken, det andra artiklarna och det tredje de tyska idiomens

form. I det fjärde underkapitlet behandlas sedan i vilken ordning de tyska idomen står i artiklarna, det femte den ytterligare information, t.ex. stilmarkeringar, som de tyska idomen försetts med och det sjätte de finska motsvarigheterna. I det sjunde kapitlet förklaras slutligen det system som hänvisningarna i ordboksdelen följer.

I de tyska anvisningarna (*Hinweise für den Benutzer*) behandlas även ordboksdelen (s. 47–54) och registret (s. 54–56) separat, men betydligt mindre utförligt. För dem som inte tycker sig behöva känna till alla detaljer om ordboksartiklarnas uppbyggnad, men som ändå vill skaffa sig den information som behövs för att kunna använda idiomordboken så effektivt som möjligt, kan det löna sig att använda de tyska anvisningarna som lathund.

De inledande kapitlen avslutas med en nog så välbehövlig lista med de förkortningar (s. 57–59) samt de tecken (s. 60–62) som kommer till användning i *Alles im Griff*. I dessa förteckningar ges förklaringarna konsekvent på både finska och tyska. Speciellt beröm förtjänar här översättningarna till tyska av orden bakom förkortningarna. För de presumtiva tyskspråkiga läsarna är det långt ifrån säkert att ”halv halventava” är till stor hjälp, men med tillägget ”abwertend” (’ned-sättande’) (s. 57) behöver de inte sväva i tvivelsmål om vad förkortningen står för. Lika grundligt går författaren tillväga med förklaringarna av de specialtecken han använder. Först står tecknet, sedan beskrivs dess funktion(er) på finska och tyska och sedan följer exempel.

3. Ordboksartiklarna och registret

Den egentliga ordboksdelen börjar på sidan 65 och sträcker sig till och med sidan 487. Registerdelen omfattar sidorna 491–683. Genomgången nedan kommer att koncentrera sig på ordboksdelen, varvid speciellt dess uppbyggnad och användbarhet intresserar. De finska motsvarigheterna till de tyska idomen granskas inte närmare. En orsak härtill är att recensenten ännu inte haft möjlighet att låta grupper av finskspråkiga studerande testa ordboken ordentligt. Det allmänna intrycket är dock, att de finska motsvarigheterna är väl valda.

Hur urvalet av uppslagsord skett har redan nämnts. Sammanlagt omfattar ordboksdelen ungefär 4000 tyska uppslagsord och närmare 6500 idiom. Det handlar följaktligen om en rätt omfattande samling tyska idiom som användaren av ordboken får tillgång till. Det ligger nära till hands att jämföra med ordböcker avsedda för svenska läsare, och då är väl *Norstedts tyska idiomordbok* av Palm/Odeldahl det verk

som närmast motsvarar *Alles im Griff*. I den ordboken ingår 2500 idiom, den tysk-finska är alltså betydligt omfångsrikare.³

De 4000 uppslagsorden är strikt alfabetiskt ordnade och vid formsammanfall står liten bokstav före stor. Det allra första uppslagsordet är *a* och detta följs sedan av *A*. Det första tyska idiomet är *eins a*, vilket dock inte förklaras utan en hänvisning ges till *eins*, där läsaren erfar att idiomet är vardagligt och på finska motsvaras av *mielettömän hyvä, huippuhyvä*, dvs. 'otroligt bra, toppenbra' (s. 65, 134). Redan detta exempel visar, hur ordboksdelen fungerar. Den arbetar ofta med hänvisningar, enligt uppgift på pärmens baksida innehåller den inte mindre än 10.000. Det ges inga exempel på hur idiomerna används, endast den finska ekvivalenten, ifall en idiomatisk motsvarighet finns, i annat fall något slags förklaring som återger det idiomatiska uttryckets betydelse. Avsaknaden av exempel understryker att det är fråga om en passiv ordbok, användaren vill ha reda på betydelsen och har kanske inte behov av att använda den finska motsvarigheten för textproduktion resp. kan göra det ändå. Under *A* behandlas de tyska idiomerna *das A und [das] O* och *von A bis Z*. Redan de anförda exemplen ger en antydning om var en viss ordboksartikel finns. (Bestämd och obestämd artikel beaktas inte då idiomerna ordnas enligt uppslagsord.)

Användaren behöver inte känna till det system som använts då författaren bestämt, var själva artikeln om ett visst idiom står att finna, eftersom ett och samma idiom finns upptaget på flera ställen i ordboken och läsaren lotsas till själva ordboksartikeln med hjälp av hänvisningar. Ett belysande exempel är *sich eher/lieber die Zunge abbeißen als etw. zu sagen* ('hellre bita tungan av sig än att säga något'). Detta idiom finner man under uppslagsordet *abbeißen* (s. 65), under *eher* (s. 130), under *lieber* (s. 282), under *sagen* (s. 355) samt slutligen under *Zunge* (s. 483), där de finska ekvivalenterna finns listade. För den som inte vill söka på måfå utan genast vill hitta den aktuella ordboksartikeln lönar det sig att tillägna sig de principer som använts och som finns beskrivna på sidan 23f. Exemplet ovan tydliggör en viktig princip, nämligen att artikeln finns under det första substantivet i idiomet. Ingår inget substantiv är uppslagsordet antingen det första adjektivet, adverbet, räkneordet, verbet, interjektionen, pronominet eller konjunktionen – med ett antal undantag – i nu nämnd ordning.

---

³ Palm Meister arbetar för närvarande på en svensk-tysk ordbok, som kommer att omfatta 5000 idiom (Palm Meister 2000:228). Det är ännu inte klart, när ordboken utkommer i tryck, men den kommer säkert att utgöra ett värdefullt tillskott bland de svensk-tyska specialordböckerna.

Ordboksartiklarna är av varierande längd, naturligtvis beroende på hur mycket information och hur många idiom de innehåller. Hänvisningssystemet i ordboken leder till att vissa artiklar avslutas med en lång lista med idiom, vilka innehåller det uppslagsord listan finns under. Som exempel kan *wollen* tjäna. Under uppslagsordet finns fem tyska idiom med finska motsvarigheter och därefter följer en mer än en spalt lång uppräknning av alla de idiom i vilka någon form av verbet *wollen* ingår samt en hänvisning till de uppslagsord under vilka idiomerna behandlas. Förutom att listan hjälper användaren att hitta det han söker visar den även, i vilken utsträckning *wollen* används som komponent i tyska idiom.⁴

Ett av de yttre kännetecknen på ett idiom i tyskan har varit, att det kunnat uppvisa från den gängse normen avvikande bruk av stor och liten bokstav, t.ex. *auf dem laufenden sein* ('vara à jour med ngt, hänga med i utvecklingen'), *im großen und ganzen* ('på det hela taget, i stort sett'). Efter det beslut som trädde i kraft i medlet av 1990-talet om en reform av den tyska rättskrivningen, vilken successivt håller på att genomföras, har även rättskrivningen av vissa idiom ändrats. Exemplet ovan skrivs numera *auf dem Laufenden sein* och *im Großen und Ganzen*. Redan före rättskrivningsreformen uppvisade tyskan rätt många ord som kunde skrivas på mer än ett sätt och reformen har ingalunda undanröjt alla dessa möjligheter. För många skribenter råder för närvarande stor osäkerhet bl.a. i frågor om användning av stor eller liten bokstav samt om reglerna för sär- och sammanskrivning. Ett rätt delikat problem för en ordboksförfattare, speciellt som de ordböcker som använts och som följer de nya rättskrivningsreglerna uppvisar vacklan på området! I detta fall orienterar sig *Alles im Griff* starkt efter de anvisningar och rekommendationer som redaktionen för Duden-ordböckerna gett eller efter den stavning som dominerar i de använda ordböckerna. I de fall två olika skrivsätt är tillåtna upptar ordboken båda (s. 26f.).

Att de tyska idiomerna är ordnade efter ett visst system i artiklarna är ganska självklart, men hur genomtänkt detta system verkligen är i *Alles im Griff* förstår man först då man läser beskrivningen av de principer som tillämpats (s. 30–34). Eftersom de flesta artiklarna inte är speciellt långa är det i allmänhet rätt enkelt att hitta det man söker resp. att se om det finns upptaget i ordboken, utan att man känner till detaljerna för

---

⁴ Under uppslagsordet *sein* når detta system dock gränsen för sin användbarhet. Här finns inga finska motsvarigheter till de tyska idiomerna, endast hänvisningar till de uppslagsord där de behandlas. Listan sträcker sig över drygt 25 spalter (s. 380–392) och trots den alfabetiska ordningen känns den rätt svårhanterlig.

ordningsföljden på idiomerna. I en del fall är det dock bra att sätta sig in i det system som använts. Ett sådant fall är om uppslagsordet är en beteckning för en kroppsdel, t.ex. *Auge*, *Hand* eller *Kopf*. Sådana beteckningar ingår ofta i en stor mängd idiom med resultatet att ordboksartikeln inte längre är lika överblickbar och att det kan vara tidsödande att finna det man söker utan att känna till principerna för ordningen. Just redogörelsen för detta system är tydligt utformat med lingvisterna i speciell åtanke, eftersom det är föga troligt att en vanlig, nyfiken ordboksanvändare får mycken vägledning av termer som *valens* eller ordningsföljdens beroende av om ett idiom har ett, två eller tre *fyllnadsled*. För att nu åtminstone behandla några av de tillämpade principerna kan nämnas, att det kasus uppslagsordet står i används som ett kriterium, den vedertagna följden nominativ, ackusativ, dativ, genitiv tillämpas. Ett annat kriterium är den eventuella förekomsten av artikel eller annat bestämningsord. Vid adjektiven är t.ex. deras syntaktiska funktion viktig för ordningsföljden i ordboksartikeln. Vidare spelar som redan nämnts valensen en roll och genomgående naturligtvis den alfabetiska principen inom varje enskild grupp. Även om en annan ordboksförfattare i enskilda fall kanske skulle ha tillämpat andra eller mindre detaljerade regler för sitt system, råder det ingen tvekan om att ordningen i ordboksartiklarna grundar sig på ett in i minsta enskildhet genomtänkt system, som man bara kan lovorda. Trots att det antydde ovan att förklaringarna till systemet inte nödvändigtvis säger den vanlige användaren så mycket och att någon därför kan fråga sig, om allt detta intensiva förarbete med ordboken verkligen var mödan värt, är jag övertygad om, att den frågan kan besvaras med ja utan förbehåll. Det noggranna förarbetet är utan tvivel en förutsättning för att ordboken ska fungera.

De tyska idiomerna är försedda med en hel del information beträffande idiomens stilvärde, bruklighet och fackområde samt sändarens inställning. För att kunna använda idiomerna i ett främmande språk utan att begå stilbrott är sådana informationer av största vikt. Om man utgår ifrån att det främst är finskspråkiga användare ordboken riktar sig till och att dessa i första hand vill ta reda på betydelsen av ett idiom, är de nämnda informationerna närmast intressanta tilläggsupplysningar. Vad stilvärdet beträffar har endast tre egentliga markeringar använts, neutral stil är som brukligt omarkerad, vilket väl är ett försök att lösa problemet med ett alltför stort antal stilmarkeringar. En alltför fin indelning skapar ofta endast förvirring, då olika ordböcker i allmänhet har en egen skala och då markeringarna dessutom tidvis verkar nästan godtyckliga, när man jämför olika ordböcker med varandra. I *Alles im Griff* används förutom ingen markering *ylät*. (högtidligt), *ark*. (vardagligt) och *alat*.

(vulgärt), av vilka *ark.* på grund av materialets karaktär är den mest frekventa markeringen. Exempel på andra nämnda markeringar är t.ex. *euf.* (eufemistiskt) för idiomet *ins Wasser gehen* ('gå i sjön, dränka sig'), *leik.* (skämtsamt) som markering vid *Vater Staat* ('staten') och *urh.* (sport) för att markera området för *das Spiel machen* ('styra spelet'). Att de tyska idiomerna i viss utsträckning är försedda med uppgifter om kasus, då den inte framgår av böjningsformerna, är en annan sak som gör det möjligt att i någon mån även använda ordboken som en aktiv ordbok.

Vid användningen av registerdelen är det bra att komma ihåg, att den är just ett register, att den inte fungerar som en finsk-tysk idiomordbok, utan att man med hjälp av den hittar motsvarande tyska idiom. En ordbok bestående av finska idiom med tyska motsvarigheter skulle säkert delvis se annorlunda ut.⁵ Att de finska idiomerna grundar sig på ordboksdelen och verkligen är direkta motsvarigheter till de tyska idiomerna som där finns upptagna avspeglar sig t.ex. i den form som de finska idiomerna anförts i och vilken kan avvika i viss mån från den form som finns i enspråkigt finska ordböcker. Vissa små förenklingar, som finns detaljerat beskrivna på sidorna 43–46, har gjorts för att komprimera texten i registerdelen, men de torde knappast inverka menligt på registrets användarvänlighet.

4. Layout

Vissa böcker har både utseende och innehåll som talar för sig, och till denna kategori hör *Alles im Griff!* Formatet är vare sig för stort eller för litet och boken känns bra i handen. Den har hårda pärmar i färg och är på framsidan prydd med ett foto föreställande några detaljer på ett hus, som man gärna vilar blicken på.⁶

Sidorna i ordboksdelen är uppdelade i två spalter med uppslagsorden/uttrycken i fet stil och med radbyte för varje ny artikel. Idiomerna i de något indragna artiklarna framträder även klart och avgränsas likaså från varandra med hjälp av radbyte. De finska motsvarigheterna är lätta att se, eftersom de skiljer sig från den övriga texten genom sin avsaknad av grafisk framhäving. Uppgifterna om stilnivå är skrivna med mindre

---

⁵ På det området finns en samling av Schellbach-Kopra (1985) att tillgå, vilken dock är en brokigare samling än den ordbok som recenserar här, eftersom urvalskriterierna för materialet varit andra.

⁶ Att den även tilltalar läsarna/användarna understryks av det faktum att ett andra tryck av första upplagan utkom i april 2002.

teckenstorlek och kursiverade, kasusangivelserna med samma mindre teckenstorlek, men utan kursivering. Generellt är ordboksdelen mycket lätt att läsa, om man bortser från att trycket åtminstone i recensentens exemplar inte hela tiden är riktigt högklassigt, t.ex. sidan 144f. och sidan 160 ser närmast urtvättade ut och gränsar till det svårläsliga.

I registerdelen har samma teckensnitt och typstorlek använts som i ordboksdelen. Nu är det de finska idiomerna som tryckts med fet stil, eftersom de står först i registret. En annan skillnad är att denna del inte har någon spaltindelning. Tryckkvaliteten är betydligt jämnare i ordbokens senare del, även om smärre skiftningar kan märkas, dock inga som försvårar läsningen.

5. Slutord

Trots dagens moderna teknik är det ett slitsamt arbete att skriva en ordbok. Dessutom kan både tids- och finansieringsramarna sätta käppar i hjulet för ordboksförfattarna. Som tack för mödan utsätts de dessutom ofta för en hårdhänt kritik, som inte nöjer sig bara med att peka på felen utan även påtalar allt som inte tagits med i verket. Ett viktigt kriterium måste emellertid vara ordbokens användbarhet. Om så boken vore perfekt in i minsta detalj, men just genom sin utförlighet blev användarvänlig, vore inte mycket vunnet.

Sedd i det sammanhang som *Alles im Griff* är tänkt att användas i utgör den verkligen ett mycket glädjande och modernt tillskott på ordboksmarknaden. Den kan användas både av den professionelle språkbrukaren och den intresserade amatören. Enkelheten, överskådligheten och begripligheten gör att i stort sett vem som helst som är intresserad av idiom kan ha glädje av den, medan den mera avancerade språkanvändaren tack vare det gedigna och systematiska vetenskapliga arbete som ligger bakom ordboken och som förtjänstfullt beskrivs i den inledande delen kan känna, att han fått ett tillförlitligt verktyg i sin hand. *Alles im Griff* utgör ett konkret bevis för att det behövs stor lingvistisk kunskap för att göra en bra ordbok, en sak som kanske inte alltid är självklar för bedömare av lexikografiskt arbete.

Detta är en efterlängtd ordbok, speciellt för finskspråkiga som studerar tyska, men även många andra kommer säkert att ha nytta och nöje av den.

Litteratur

- âerny%oeva, I.I. 1970: *Frazeologija sovremennogo nemeckogo jazyka*. Moskva.
- Fleischer, Wolfgang 1982: *Phraseologie der deutschen Gegenwarts-sprache*. Leipzig: Bibliographisches Institut.
- Burger et al. 1982: *Handbuch der Phraseologie*. Berlin/New York: Walter de Gruyter.
- Palm, Christine & Anders Odeldahl 1993: *Norstedts tyska idiombok*. Stockholm: Norstedts.
- Palm Meister, Christine 2000: Auf dem Wege zu einem schwedisch-deutschen Idiomwörterbuch. Maximen und Reflexionen. I: Herbert Ernst Wiegand (Hrsg.): *Studien zur zweisprachigen Lexikographie mit Deutsch V*. Hildesheim/Zürich/New York: Olms, 227–343.
- Schellbach-Kopra, Ingrid 1985: *Suomi-saksa fraasi-sanakirja. Finnisch-deutsche Idiomatik*. Porvoo/Helsinki/Juva: WSOY.
- Skog-Södersved, Mariann 1993: *Wortschatz und Syntax des außen-politischen Leitartikels. Quantitative Analysen der Tageszeitungen "Neues Deutschland", "Neue Zürcher Zeitung", "Die Presse" und "Süddeutsche Zeitung"*. Frankfurt am Main etc.: Peter Lang.